

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 ар. (20 кор.)
на пів року . 5 ар. (10 кор.)
на чверть року 2:50 ар. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коленника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсман.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Русини в XIX. століттю.

(Огляд в птичій леті.)

(Далі.)

Безплідність, нездарність та неморальність москвофільської партії на політичному полі спонукала Русинів-народовців, що доси трудили ся лише на літературній і просвітній ниві, на народних основах в дусі традицій перенятих по М. Шашкевичу і патріотах 1848-го року, — виступити на політичну видівню. Засноване політичної часописи «Дьло» і перше всенародне віче у Львові — се були перші почини політичної діяльності народовців, а душею тих починів був молодий але талановитий Володимир Барвіньський, що своїми промовами на щорічних Шевченкових вечерницях здобув собі славу визначного бесідника і зумів в львівській громаді народовців розбудити живішого духа. »В усіх своїх змаганнях, пише про него один з Українців в «Атенеум», постійно держав ся засади »Русь для Руси« і безнастанно научав своїх земляків, що одиноким їх спасенєм є повна свідомість власних сил, що поза своїм народом не найдуть приятелів і накликував їх до праці в тім напрямі. Просвіта і розвиток народу в народнім дусі, власними силами без чужої помочи, поправа економічного побуту, культура в загалі і скріплене патріотичних чувств, се ідеї, які проповідував ціле життя, над котрими безкорисно трудив ся, з якими жив і умер. — Він боронив сміло народних прав Русинів супротив Поляків, але не щадив своїх земляків ренегатів, в статях політичних нераз виразно і рішучо на них ударяв, називаючи партію »старих« на скрізь революційною і антинародною. Не менше енергічно виступив проти малої горстки Русинів, що звали ся соціялістами«.

В тім напрямі і дусі мала іти політична робота в краю, а обняло її товариство »Народна Рада«; в тім дусі почали роботу послі-народовці, що вийшли в 1883-ім до сойму, домагаючи ся для культурного подвигнення руского народу і розвитку рускої народности, поступенного засновуваня руских шкіл народних і середних. Та реальна поступенна робота провідників народовського сторонництва найшла признанє і в рускій суспільности і в »Дьлѣ«, одинокім народовським органі.

На жаль передчасна смерть В. Барвіньского нанесла велику шкоду тим починам народної роботи. »Від смерті Барвіньского (1883), пише той сам Українець, ні один публіцист не заняв єго місця, ні один не умів вести тої самої політики з рівною єму енергією і щирістю. Замість давних статей »Дьла« щирих, рішучих і писаних з талантом, находимо там часто воднисту балаканину, з якої не все можна вирозуміти, чого властиво автор хоче, а в деяких важнійших справах »Дьло« або мовчить, або вдоволяє ся подаванєм мало значних відомостей«.

Політичний провід Русинів-народовців обняв в дійсности посол соймовий Романчук (позаяк старенький Ст. Качала і здо-

рочля не мав уже на стілько і з провінції не міг кермувати справами, обмежуючись більше до ролі дорадника), отже вплив Романчука проявляв ся і в »Дьлѣ« і в »Народній Раді«.

Замість стояти виразно і рішучо на народних основах, держати ся давних народних традицій, унаслідуваних по М. Шашкевичу і діячах 1848 го року, та йти простою дорогою, яку так ясно вказував пок. Вол. Барвіньский в численних статях в »Дьлѣ« а особливо в памятных статях »По процесі« (Наумовичівськім), почав Романчук справдешню політику колиханя. Замість мати на тямці Гребінчину дриказку »Мірошник« і поступенно реальними, хоч на око дрібними придбаннями кріпити рускі сили, розвивати народну свідомість в рускій суспільности, двигати нарід культурно і економічно, пустив ся він відтак на бистру воду, не обчисливши ся з силами як слід.

Він пустив ся в соймі ври кінці 80-их років на опозиційну політику, забувши про ту кардинальну засаду, що опозиція, не маючи вигляду бодай по довнім часі здобути собі вільности, мусить бути засуджена на безвиглядність і безплідність. Для скріпленя опозиційного становища солідаризував ся отже з москвофільськими послами в соймі і мусів народні традиції та ідеали відсувати на бік, закривати своїми плечима Муринів, Книшів і т. п. москвофільських агентів, а так само і »Дьло« мусіло на пальцях ступати коло всіх, що належали до »делокѣ« в Рольничокредитнім Заведенію. Добутками сеї нібито принципіальної політики славив свого часу Романчук, а за ним і »Дьло«, три річі: 1) рускі паралельки (котрі те саме »Дьло« на глум піднімало — ова паралелька!) при гімназії в Перемишлі 2) руска промова (властиво маленька частина) маршалка при відкритю і замкненю сойму і 3) вибір одного Русина членом кр. виділу.

Дуже скоро однак зрозумів мабуть Романчук, що спілка з москвофілами вносить лише баламутство і деморалізацію в руску суспільність (»ми скацапіли! говорив тоді Д. Гладилович), що то не годить ся з нашими народними традиціями, щоби лучити ся з відступниками своєї народности; в житю бо політичним доводить ся нераз вийти в союз з політичним суперником, противником, але не годить ся робити союзів з ренегатами!

Наступив відтак розрив з москвофілами і проголошенє »на пробу« (як запевняв опісля Романчук) т. зв. нової ери, — вернув він знов до політики поступенного здобуваня прав запоручених рускому народови, але улягаючи тероризмови москвофільської кліки і підшептам Богдана Андрівича, вертає як розкаяний блудний син на лоно консолідації з москвофілами. Коли по проголошеню нової ери і Романчук і »Дьло« не перестали захвалювати уміреної політики, що поступенно мала здобувати потрібні для культурного розвитку руского народу засоби (рускі школи, економічні інституції, розширенє прав руского язика в урядованю, материяльне посо-

блюване руских інститутів, товариств і ви давництв і т. д.), то по переведеню консолідації все те називано дрібними користями без вартости і вимагано нараз всего або нічого, а програмою рускої суспільности проголошено: зазначуванє невдоволеня! Тим способом полишено позитивну, поступенну роботу, а народовці опинили ся нараз зовсім в москвофільській струї — безглядної негачії, ширеня невдоволеня і зневіри у власні сили. При тім зносили мовчально всякі наруги з найдорожших для кожного щирого Русина чувств, з народної мови, словесности і т. п. Святкованє народного відродження Галицької Руси в купі з відступниками рускої народности, що скінчило ся побоями українсько-рускої молодіжи, було найстрашнійшою іронією. Не повелось Романчукови запрягти кацапів до народовського воза, як запевняв в 1893 р. б. посол Телішевский, бо Романчук опинив ся в москвофільській »дузі«, а ним і всіми народовцями опозиційними поганяли такі звозчики як Маркови, Мончаловські і т. и. Та й ще до того і лаяли народовців чисто по московски.

Соромом вкрили ся т. зв. »независимі« і по тій злощасній консолідації »на пробу« довершеної утворили з радикалами національно-демократичне сторонництво!

(Далі буде.)

Промова буковинського делегата п. Винницького

виголошена на 7. засіданю австро-угорської делегації при розправі над етатом міністерства справ заграничних дня 13. н. ст. січня 1900.

Висока делегаціє!

Коли я після основних виводів панів передбесідників до справи, що стоїть на дневнім порядку, забираю слово, то роблю се лише задля того, бо вважаю моїм обовязком, вияснити бодай кількома словами бльшше становиско, яке я яко делегований Буковини занимаю супротив внішньої політики й діяльности внішнього уряду.

Представленє Єго Ексцеленції пана міністра внішних справ, котре втягнуто до теперішньої дебати, дає справді ясний перегляд теперішнього положеня і заслугоє передовсім піднести висказану в сїм експозе надію, непорушеної тревалости мирного стану в Европі яко внішнього моменту нашої внішньої політики. Дає бо загальна мирна ситуація бльшу можливість і запоруку для забезпеченя всіх інтересів державних, сеї властивої підстави могучости і сили кожної держави. При сприяючїм впливі загальної мирної ситуації може, розумієть ся, також і культурний розвиток всіх народів безпечнійше і борше поступати, і вже задля сеї причини мусить кожний совісний заступник народу, котрий має ділати в першій лінії задля інтересів заступленого ним народу, прямує до удержаня мирного стану діяльність внішнього уряду, що найменше одобряти.

Задля того я в повнім порозуміню з моїми виборцями не вагаюсь з сего місця заявити, що ми цілком згоджуємось з прямуєчою до утриманя загального мирного стану в Европі діяльністю Єго Ексцеленції пана міністра внутрішних справ. Жаль тільки, що наші внутрішні політичні, національні і соціяльні відносини не ті-

шатся позаданим мирним розвитком, що передовсім національна боротьба в нашій державі від довшого часу вироджує ся, можна-б сказати, в пристрасну війну, що унеможливило всяку успішну діяльність народних представителів, перешкадає природному поступови народної освіти і народного господарства, утруднює державну управу, підкопує добробит народу і шкодить таким способом значно і повазі держави.

Не хочу тут піддавати причини сих невідрадних відносин докладному обговоренню, бо докладне обговорення сего питання не належить до обсягу теперішньої дебати, а я й з другої сторони хочу ще більше вкортити припорученого високій делегації й так короткого часу для уставового полагодження приналежних їй агенд.

Але задля важности справи най буде мені позволено коротко замітити, що я вбачаю властиву причину згаданого жалісного стану не в хвалебнім змаганю проводирів поодиноких народів, що стремлять до того, аби достарчити средств потрібних для успішного розвитку народів або удалити відносини, що стоять такому розвитку в дорозі; причина сего внутрішнього неладу лежить де инде. Вона лежить після мого переконання в безчуживності, в пересаднім, нездоровім самолюбстві, в пристраснім, легкомиснім поведженю в сій так важній справі, почасти в недостаточнім знаню існуючих відносин, а також в занадто несмілім відношеню тих чинників, котрим належить ся порішене сего важного питання.

Висока делегаціє! Природний розвиток народів в політичнім, національнім і соціальнім згляді можна справді задержати, однак ніколи знищити. Проводирі поодиноких народів і навіть до того покликані чинники, що мають заладити спорні питання, обов'язані після мого немірорядного погляду, ввести кождочасні національні і соціальні супротивности на справедливі дороги, подати руку найбільш потребуючим помочи, охороняти слабших від пристрасної перемоги зі сторони міцніших і помагати в такий справедливий спосіб природному розвитку всіх народів. А позаяк від добробиту всіх народів держави залежить також її сила і блеск, то я певний, що Его Ексцелленція пан міністер внішніх справ буде спомогати всім своїм впливом справедливу і відповідну ціли програму для мирного розвитку наших внутрішніх відносин на добро державі і всім її народам.

Мирного розвитку наших внутрішніх відносин бажають всі народи монархії, а головню е се найгорячіше бажане тих народів і країв, що позістали в розвитку позаду, отже я яко делегований Буковини мушу передовсім піднести, що й сей край, котрий маю честь тут заступати, задля ріжних несприятючих відносин позістав на заді; всі народи сего краю прагнуть з нетерпеливостю мирного розвитку наших внутрішніх відносин.

Втішше для кожного совісного народного заступника в експозе Его Ексцелленції пана міністра внішніх справ також висказане упевнене непорушного існуюваня наших звязкових відносин і добрих відносин до інших чужих держав.

Ми живемо, мої вельми поважані панове, в дуже рухливім часі загального поступу, що немов паровою силою пре наперед, жене всі нації і народи до супротивности на всіх полях наших житєвих інтересів і притім цілком природно творить також супротивности, що чим раз більше заострюють ся і дають повід до небе печних і усильних вибухів. Таким вибухам можна спільним, розважним і справедливим поступованєм союзних держав далеко лекше і успішнійше запобічи. Таким спільним поступованєм можна також далеко лекше мирним способом вирівнювати заострені супротивности. Що-до сих можливих успіхів — не можна союзним відносинам поміж державами відказати ваги для мирного розвитку людскости.

Само собою розуміється, що союзні і дружні держави мусять, аби досягнути сю важну задачу, руководити ся при всякім діланю і змаганю засадами рівноправности і терпимости і старати ся здобути для сих засад признане в найширших кругах людської суспільности. Але на жаль є і в ХХ. столітю в Европі правительства, що при сповнюваню свого відвічального уряду не зважають на сї одиноко справедливі

і розумні засади і дуже часто поступають також свідомо против сих засад.

Я не хочу вичислювати тих многих блудів, що лучають ся майже щоденно сямі там. Мушу я яко заступник народу тільки згадати один разячий случай гнету.

(Далі буде).

Жиди між Гуцулами.

Справа «продажи» полонини «Гребенище», власности Павла Павучека Петрового з Яблониці буковинської Salamon-ови vulgo Schlom-i Schärf-ови, в Яблониці буковинській.

(Далі).

Коли я прийшов до себе у хату, сказав я своїй домівці (родині): се клопіт мене найшов! Жид ухвав мені 15 левів і хоче конче, абих му продати полонину. Жінка мені на се каже: подай гроші (віддай), ний жид жезає. Я дав тих 15 левів (зр.) на самого гамана (24/2 889 I. П.) мому пасербови Онуфрієви Ковальчукови, аби жидови відніє гроші, бо Онуфрій Ковальчук ішов тоди у село Яблоницю) а Лопушна віддалена від Яблониці може до 3 миль I. П.) за орудов на весілі. Коли лише пасерб зібрав ся у село йти, а було се рано, бо сонце ще не зійшло, прибіг до мене Nussio Scher ніби за тим, щоби подати на квітку, якого харчу (страви) має му пасерб винести з села, але здає ся мені все тепер, що то був квіток до Schlom-i Schärf-a, щоби той не приймив від мого пасерба того силов мені накупеного завдатку. Коли мій пасерб прийшов з тими 15 левами, то Schloma Schärf не хотів тих грошей брати, іно каже до пасерба: «Я тобі даю на весіле. (А мій пасерб у той час женив ся,) горівки і всього, що тобі потрібно і дарую тобі ще 25 зр., іно намайей твого старого, аби мені продав полонину. Пасерб приніє тих 15 левів назад у хату. Тоди я третої днини післав тих 15 левів моїм сином Іваном Павучек і він поніє ті гроші, але Schloma Schärf сховав си, тоди порадив мому синові Іванові Джуфат (заступник вїйта I. П.): понести до двірника (вїйта I. П.) ті гроші, а двірником у нас дьедья (отець I. П.) того Schlom-i Дудьо Schärf. Син мій подавав тих 15 левів Дудьови Schärf при свідках Онуфрієви Ковальчук і Василеві Миронек, але двірник не хотів брати, іно зачав мого сина уджети: вас жиди путильські відоят, ний старий, себто я, лагодить си зі Schlom-ов, бо ті жиди путильські то великі шахраї.

Коли жид не приймив грошей, то в понеділок (27/2 899 I. П.) десь так перед полуднем увійшли до мене Josel Bregel і Nussio Scher. Josel Bregel, котрого я тоди ще не знав, був у короткім убраній, не по жидівські, і мав много паперів під пахов. Nussio Scher сів на лавицу а Bregel став по хаті походжувати і питає си мене, що ту чувати? А що би, кажу, було чувати, усе на старім. Bregel тоди каже: Я прийшов тебе за Motio-ві (Eltes-a) гроші фантувати — за 900 зр. Та як мене можна фантувати за ті гроші, коли я з жидом злагодив си на 6 рік по 150 зр. платити, тай питаю си Bregel-a: що ви за оден? Я писар з бухту (табулі I. П.), каже Bregel і звертаючись до Nussio Scher-a каже, щоби післав за Василем Лигунином а відтак за Михайлом Мотузом, вони оба у нас шецмани (таксатори I. П.), щоби таксували мій ґрунт, але Nussio Scher сказав, що у него люди по роботах, що він не має тепер кого післати. Тоди я кажу до Bregel-a: а се що?! Я усіх панів з суду знаю, але вас там пане не бачив! Bregel на то каже: Я не давно прийшов. Тоди моя жінка каже: що се має си значити?! мій старий посідів (посивів I. П.), знає усіх панів зі суду, а сего би пана не знав?! Се якісь фіґлі, бо тоди у хаті була моя жінка і жінка Дмитра Гожджека Анна; вона сидит в Гриневій — у Маринім. Bregel викрикнувсь на мою жінку: що ти се говориш, я писар з бухту! Моя стара дала покій, бо боялась, щоби не записав її до штрафу, аби не сиділа. Тоди став Bregel «ходора» (спацерувати I. П.) ходити і по під плече собі руки держжети як пан і грозити: Як ти не даєш по добру фантувати си то я пішло за комісарем, котрий є у

Дудя Schärf-a, але ти будеш му сїв єму за те, що ту вийде 150 зр. за дорогу заплатити. На то каже Nussio Scher: той п. комісар викидає Миронючку Дмитриху з хатів а діти так приказуют (голосять, плачуть I. П.), що аж не мож туда повернутись. — Bregel наступав в одно, щоби дав си фантувати, а на те каже Nussio Scher: погодїт (підождїть I. П.) пане комісар сему чоловікови, може вийде Schloma Schärf з села, може Schloma поратує сего газду.

Schloma Schärf, Josel Bregel і Nussio Scher вийшли (приїхали I. П.) разом з села на санех, як я потому переповідав. Як вийшли, то Bregel і Nussio Scher скочили (побігли I. П.) до мене а Schloma Schärf заїхав до побережника і стали там ноги грїти. У той час післав я був за сїном мої діти Юрія і Параску, коли вони несли сїно, увійшли вони у хату того побережника, тай побачили там Schlom-y Schärf-a, котрого вони знали. Тоди Schloma Schärf каже до них: старий дома? — дома! — стара дома? — дома — а хлопчіца (парубки I. П.) дома? — нема! Тоди Schloma Schärf каже: пішов там до вас пан, фантувати старого за 900 зр., бо старий дурний, але стара голова, най прийде (стара-жінка Павла Павучека I. П.) сюда! А діти побігли плачучи, бо гадали, що нас вимітали (викинули з хати I. П.) а Bregel тоди на обід уже ішов. На ту бесїду Nussio Scher-a, що Schloma Schärf мене поратує, каже Bregel: «ну ну! я іду обідати — і вийшов з Nussio-m Scher з хати. Там у сїнех пошваротїли щось Bregel і Nussio, шаст Nussio вернув назад у хату і каже до мене: обувай си та підем на долину, може вийде Schloma Schärf з села (Яблониці I. П.), я обув ся (Гуцул обуває постоли довго I. П.) і вийшлим на двір, аж ту Schloma Schärf иде до моєї хати і каже: о! я іду вже тепер дтвоеї жінці, і увійшлим у хату. Ту Schloma Schärf віложив 550 зр. і каже до жінки: спреч сї гроші! — але я на то кажу: я не знаю що робити, синів нема дома, я не маю харчу, щоби іти в дорогу (ніби то письмо робити, бо Гуцул переполошив ся «комісара» Bregel-a, що не знав, що говорити, був він під враженєм, що «комісар» зараз зліцїтує полонину і він нічого не дістане вже I. П.). Тоди Schloma Schärf каже до мене: не жури ся! що я буду їсти, те і ти меш їсти, я тебе відвезу і завезу дхати. На се я вийшов з хати з Schlom-ов (Schärf) і Nussio (Scher) і дивуюсь, аж там під меґлов (склад дерева, котре, коли Черемош розмерзньє пускають на воду I. П.) стоїть Bregel. Я питаюсь Schlom-i: що се за оден? а Schloma каже: се якийсь пан чужий. Коли ми порівнали ся з Bregel-ом (дійшли до Bregel-a I. П.) зачав він у мене умагати ся: хто мені за дорогу заплатить? На що Schloma каже: ний-ний пане! я відповім за се! і тоди Bregel лишив умагати ся за дорогу від мене.

(Далі буде).

З політичного поля.

Др. Кербер удасть ся набавом до Пешту, щоби порозуміти ся з Сельом в справі скликання ще раз квотових депутацій і остаточного порішення квоти, котра, як звісно, усталена цісарем лише на першу половицю сего року.

Програму нового кабінету, оновіщену вже нами, прийняли майже всі австрійські дневники досить прихильно з виїмкою німецьких радикальних часописей і — «N. fr. Press-и», котра гніває ся, що в програмі не вичитала негації автономного принципу (правиці), виреченя ся §. 14-го і виреченя, що нове правительство буде піддержувати ся теперішньої конституції. Видко, що орган жидівських лібералів страхає ся ще засядно федералізму.

Угорські дневники не однаково дивлять ся на новий австрійський кабінет. «Pester Lloyd» думає, що на ділі не було конечности, зміняти міністерство. І др. Вітек міг дати почин до помиреня Чехів з Німцями, тим лекше, що помиренє не зависить від правительства, а від обох згаданих народів. Хиба — думає «P. Lloyd» — др. Кербер тішить ся більшим довірем у по-

одиноких сторонництв? Здає ся однак, що др. Кербер поставив останнє питання до австрійських народів і австрійського парламентаризму. »Budapesti Naplo« ворожить, що примиренє Німців з Чехами дуже тяжке діло. Доси всі акції в тім напрямі кінчили ся фіяском. »Budapesti Hirlap« бачить в д-рі Кербері серйозного політичного мужа. »Bud. Tagblatt« желас новому кабінетови успіхів. Др. Кербер виступив рішучо і, здає ся, не буде хвилиним шефом кабінету. »Magyar Hirlap« вкінці тішить ся, що др. Кербер з'ужив мало красних слів в своїй програмі, а виступив з готовим угодовим проектом. І що-до угоди з Угорщиною становище єго не сугірше, позаяк найшов єї вже довершеною, хоч лише §. 14-им.

Що новий кабінет остойть ся довше, ніж дехто думає, се лежить в намірах самого цїсаря. Цїсар хоче згоди і воля цїсарска вплине на всі парламентарні сторонництва. Над опозицією перейде др. Кербер до днєвного порядку. Здає ся, що крім клубів правіці вся лівиця — може з виїмкою націоналів і соціальних демократів — піддержить змаганя нового кабінету. В противнім случаю відкликалась би корона до виборців, а нові вибори переведено би під окликом: внутрішній мир і позитивна робота!

З Вашингтону вістять, що там 22. січня відбулись великі збори, в котрих взяли участь і деякі члени конгресу. Ухвалено, домагати ся від президента Мек Кінлія посередництва між Англією а Трансвалем.

З боввища нема до 23. січня вечера нових поважніших вістей. Лише з західного боввища доносять, що Боери стрілювали 17. січня Кімберлі, а 19. січня стріляли через три чверти години без причини (?) коло Ренсбурга, на полудне від Колесбергу, котрий — як видно — находить ся ще заєдно в руках Боерів.

Що дієсь на Филиппинах? Про війну Американців з тубильцями майже забуто. Чи піддали ся Филиппинці генералови Отісови? Отжеж по довгій мовчанці довідує ся Европа, що Америка не посіла ще островів, а ген. Отіс не поборов тамошних жителів. Він обмежив ся лише на блокаду пристаней, а тубильці уважають панованє Сполучених Держав лише переходовою окупацією. Бої зменьшили ся, але від часу до часу Филиппинці непокоять Отіса.

НОВИНИ.

— **З життя Русинів у Львові.** Сей суботи відбудуть ся перші вечерниці з тьянцями в комнатах »Рускої Бесіди«. Вступ: 1 корона. Окремих запрошень комітет не висилає. — Львівска »Зоря« устроює дня 4. лютого в салі »Народного Дому« концерт в пам'ять ХХХІХ. роковин смерті Шевченка. Се перший концерт в пам'ять Тараса устроений нашими ремісниками.

— **Філія товариства »Просвіта« в Бродях** подає отсим до відомости членів »Просвіти« по віта брідського, що в понеділок дня 29. (п. ст.) січня 1900 відбудуть ся місячні збори членів філії »Просвіти« в Бродях в салі »Рускої Бесіди«. — На порядку днєвним: 1) Наше положенє економичне а Каси Райфайзена. 2) Поученє о книжочках »Просвіти«. 3) Поученє о електриці. 4) Розділенє насія і иньших предметів між членів селян через льосованє. — Початок о 10. годінї рано. — За Виділі »Філії Просвіти в Бродях«: Скобельський, голова; Герасимович секретар.

— **Суплентами в гімназіях** іменовано: Вяч. Левинського і Вяч. Рутковского для гімназії св. Анни в Кракові; Стан. Чапліцкого для гімн. св. Яцка в Кракові; Ант. Марцінковского і Фр. Мрозіцкого для гімн. в Бохні; Ром. Ямругевича для гімн. в Сявоку; Каз. Гросса для гімн. в Яслі; Кароля Нікла для гімн. в Дрогобичі; Вєствалєвича для реальної школи в Станиславові; Стеф. Рудницького для гімн. Франц-Йосифа у Львові; Володислава Подляха для гімн. в Стрию. Перенесено суплєнтів: Франц. Тичку з гімн. св. Анни до ІІІ. гімн. в Кракові; Едв. Левка з гімн. св. Анни до ІІІ. гімн. в Кракові; Ант. Дудзика з гімн. св. Анни в Кракові до гімн. в Яслі і Ів. Фрідберга з гімн. Франц-Йосифа у Львові до гімн. в Решові.

— **Посад' гр. кат. катехита** для людювих шкіл в Радехові, каменецкого повіта рішила утворити краєва Рада шкільна на останнім своїм засіданю.

— **О Мик. Гриневский,** сотрудник в Святині іменованій гр. кат. катехитом 5-клясової, виділової жєвської школи в Коломиї.

— **Моці Витовда Воляньского,** що умер на Буковині, перевезено дня 18. с. м. до Галичини і

похоронено при участі поміж иньшими також чотирох руских сьвящеників. Ми не мали би нічого против сего, колиб не факт, що дня 18. с. м. припадав Йордан і один сьвященик, фаворит покійного, лишив в таке сьвято своїх парохіян без Служби Божої, котру відправив над мощами покійного. Чи на се дозволяє устав і церковне право? Шануємо всякий пієтизм для покійних, але думаємо, що понад ним для сьвященика повинна висше стояти дбайість про церкву і добро своїх парохіян. *Очевидець.* (Прозвище сего пан-отця звісне нашій редакції. Однак ми не подаємо єго сим разом. Додамо також, що пок. Воляньский записав свої добра двом братанцям і Брон. Екартівній, котрої був опікуном. Прим. ред.)

— **Авантюриків** на концертї Надїни Славянської засудила поліція в короткій дорозі на кару по 5 злр.

— **Самоубийство директора банку.** В Решові застрілив ся Кучинський, директор львівського »Banku zaliczkowego«. Польські днєвники подають, що Кучинського не було у Львові вже від кількох днів, та що єго самоубийство не стоить в ніякій звязі зі справами банку. Причиною були личні фінансові обставини. Кучинський попав в руйну в наслідок нещасливого купна дїбр, а се довело єго до самоубийства. Кучинський, маючи 18 тисяч зр. готівки, закупив добра за 230 тисяч зр., а се було єго нещастєм. Від 1-го січня не сповняв він вже функцій директора банку і передав перед тим всі справи банкові в найбільшій порядку на руки свого заступника.

— **По Смольці — Дашинський.** Посол державної Ради, Дашинський хоче кандидувати на соймового посла з міста Львова по бл. п. Смольці. Дашинський має надїю, що жиди допоможуть єму при виборі.

— **З Рожнітова** пишуть до »Ruch-y Katolicko-go«, що тамошна 4-клясова, народна школа є уміщена в жидівскім домі, неможливим під етичним і гігієнічним оглядом. Рік тому зневажили в сій школі жидівські діти хрест, а мамо сего їх доси не покарано.

— **Забуда про Стояловского.** Посол Забуда виступив з клубу Стояловского і видав на своє оправданє вітверте письмо до виборців, в котрім вияснило, що єго до сего кроку зневолило. Стояловский і Шаєр позичили у возьного парламенту 500 зр. на вексель. Вексель підписав Кубік. Коли Стояловский і Шаєр не віддавали довгу, Кубіка господарство засеквестровано. Що би уладити Кубіка, Стояловский рішив, що довг сей мають заплатити члени клубу, бо гроші розійшли ся будьто би на потреби сторонництва. Забуді предложено циркуграф до підпису. На се замітив Забуда, що гроші дасть, а циркуграф не підпише. Се розярило Кубіка і він хотів вже почастувати Забуду кулаком, лише Стояловский заслонив єго своєю особою. Забуда підписав циркуграф зі страху перед кулаком Кубіка. Рівночасно виступив з клубу, що би охоронити себе на будуче перед руйною, сли Стояловский зачне на дальше ставити такі вимоги. Для характеристики Стояловского подає Забуда ще лист, в котрім Стояловский називає своїх сторонників — хлопів, а поміж ними Забуду, сьміте, глупими людьми, підлими характерами і т. п. Забуда кінчить свій лист: »Оно яєне, як сонце, що сли мене уважають за сьміте, то я не могу находити ся в товаристві о. Стояловского, бо в сей спосіб осьмішив би я себе і моїх виборців. Має пан свою честь, має єї також хлоп. Се причина, для якої я виступив з клубу.«

— **Водяні спілки.** Соім вїзав торік правительство, аби приказало адміністраційним властям першої інстанції завязувати сейчас примусові водяні спілки для меліорацийних підприємств, та аби як найшвидше перевести технічні меліорацийні проекти. Наслідком сеї резолюції видав намісник обїжник до староств, в якім приказує їм, аби звертали особлившу увагу на справу завязуваня водяних спілок для меліорацийних підприємств і аби переводили сю справу з як найбільшою точністю і по зможі найскорше. Також в справі розсліджуваня меліорацийних проектів видав намісник знов відповідні розпорядженя, аби їх перевести як найскорше. Та про се справа завязуваня водяних спілок не поступила наперед, бо в бігу 1899 р завязала ся лише одна спілка для регуляції середної секції Гнилої Липи.

— **Спільник Люкєного.** З Буенос Айрес доносить »Secolo«, що з відтам утік купець Бльоас, спроневеривши спільникови Рікордіому 20.000 лірів. Рікорді з розпукі застрілив ся. Поліція розсліджуючи на місци річ, нашла в бюрку Рікордіого документи, з котрих виходить, що Рікорді і Бльоас були спільниками Люкєного в убитю пок. цїсарєвої Елисавети.

— **Ворогованє проти газетників** проявило ся, як пишуть з Радомісля, в Київщині, при такій нагоді. В с. Соловійвці запалила ся (може й підложено огонь) стодала у місцевого учителя І. П. Савченка, що дописував до часописий. Хоч до огню збігла ся товпа народу, ніхто не подав помочи, у нікого не було навіть ведра в руках і

майно учителя горіло всю ніч і день. Споміж товпи чутно було навіть прояви радості, що газетника постигла біда!

— **В Одескїм повіті** завели від грудня в 70 оселях земскі бесплатні харчевні для школярів, старців, калік і взагалі для неспосібних до роботи. Там подають теплу страву до 10. марця. Розходи на одного їдця обчислені денно на 2 копійки. Харчевні устроєні понайбільше при земских школах, а завідуване ними прийняли на себе учителі, земскі начальники, сьвященики і ин. На удержанє зложено до 15 тисяч рублів з губернского земства 10 тисяч, а 5 з повітового одеского.

— **На дні моря.** Ми вже давнійше згадували, що з розказу султана нурки шукають під Чесме коло острова Кіос, за затоплєними в єгейскім морю скарбами. Пошукованя вінчали ся вже деякими успіхами. Нурки віднайшли на дні моря два російські адміральські кораблі, які затопили Турки днєм перед боєм під Чесме в 1770 році. В одному з кораблів найдено залізну касу, а ввій 12.000 червінців і 2000 почвірних дукатів, відтак деякі мідяні судини, срібні начиня і одну срібну кадильницю. По довершеню сих шукань возьмуть ся нурки до віднайденя кільканацяти турецких кораблів, спалених і затоплених в днє великого бою близше самого острова. Надїють ся, що і тут дещо найде ся.

— **Нещасна пригода** лучила ся в Малій Слободі (Усєв) близько Саратова над долішною Волгою. В часі богослужєня завалились в деревляній церковці хори і засипали 19 людей майже на смерть, переважно жінок і кількоро дітей. Доси витягнуто 8 трунпел і 11 тяжко покалічених. Крім того віднесло легші ушкодження до 60 осіб. Пополох був великий. Посеред зойків тиснулись всі до дверей, доки аж люди стоячі ввій церкви, силою не вивалили других бічних дверей, куди наполохані люди змогли ввійти в якім-такім ладі.

— **Родина убийників.** З Будапешту доносять: Тутешна поліція впала на слід страшного злочину, сповненого в селі Пашто, що лежить під самим Пештом. Фарбяр Вольман, єго жінка, єго 18-літна дочка, судженій послїдної, Готліб убили свого співмешканця, Ів. Попєра і зрабували єго майно, що вносило понад пять тисяч зр. Тіло убитого покраяли на кусники і часть вкинули до Дунаю, а часть спалили. Цілу родину увязнено.

— **Ворожки** все ще в Росії мають велике значєнє, а особливо в малих провінціальних містах і місточках. Була у ворожки в Ново-Георгієвску одна кумошка і от пішла по місту оповідати: »Ось голубечки, приїхала ворожка! Я сегодня була у неї і она все мені оповіла, що було раніше. Просто чудо!« Таким способом робить ся реклама ворожці, а до неї бїжать дівчата, що би виворожила їх про замуже, царубки дізнати ся о своїх милих. Темний нарід трохи що не молять ся, дивлячись на ворожку, вірять кождому єї слову. Але що робить там інтелігєнцїю? І она ходить до ворожки, — хочби лише для розвеселєня! Щось хосєнного там не легко приймає ся, а нехай поьявить ся яка аферистка хоч би в виді ворожки, а успіх єї обезпечений тими пятаками і гривенниками, що поспільять ся до неї з усіх усюдів.

— **Розбиванє градових хмар.** В відєнськїм метеорологічнім товаристві мав на днях відчит о розбиваню градових хмар пушочними вистрїлами проф. Пернтер. Він сказав: Се певне, що пушочний вистрїл зворушує і сильно хвилює воздух. Хвильованє се досягає хмар. Але як не знаємо доси докладно генези граду, так і не знаємо, чи саме зворушенє воздуха пушочними вистрїлами спиняє витворєнє граду. Дехто припускає, що розігрїтий вистрїлом воздух витворює рівновагу нерівномірно в хмарах нагромадженій електрики, при участі котрої, як звісно, град витворює ся. З всего виходить, що нині ми ще не в силі пояснити, длячого пушочні стріли дійсно розбивають градові хмари? Але се факт, що в місцевостях, де уживано стрїляня, градові онади стали рідші. Може з часом дальші досьвіди подадуть нам можливість розслідити сю справу основнійше. Поки-що треба стрїляти. — В наших гірских селах по нині дзвонять на вид градових хмар. Дехто уважає се дзвонєнє заобомом і заказує навіть дзвонити. З виводів однакож проф. Пернтера показує ся, що і слабе хвильованє воздуха, спричинєнє дзвонами, може впливати негатиивно на генезу граду. Тому треба дальше дзвонити.

— **Про кєнець сьвіта** в місті Тульчині (на Україні) з ХІХ. ст. ходили всякі поговори і була така думка, що з усего не остане ані слїду. Коли недавно властителі околичних сахарєнь увільнили своїх робітників, очевидно задля перерви в роботах на якийсь час, то всі приписували се розпущєнє робітників на родину не чому иньшому, як бажаню, що би они приготували ся на кєнець сьвіта. Оповіданя про »кєнець сьвіта« коментували се на всякі лади.

— **Заслужена кара.** Зелізничний урядник в Київі, К. забавляв ся по обіді в сей спосіб, що пускав дим з папіроса своему ямникови в нє. Пєс кривив ся, пчихав і утікав, тож розбавле-

ний тим пан взяв его на коліна і придержуючи рукою, почав вдмухувати ему дим в ніздря. Відна собака, не могучи оборонити ся в иньший спосіб, забажала вирвати зубами прилад тортурри, але місто папіроса вхопила за ніс свого пана. Пан К. почув сильний біль і коли зблизив ся до зеркала, щоби оглянути рану, замітив, що пєс відгриз ему половину носа.

— **Цікавий бенефіс.** В полудневій Америці, в місточку Ельтас засуджено на смерть убийника. Сей звів ся перед вязничним сторожом, що его непокоїть судьба родини, котра зістаєсь без всяких средств до жита. Вість сю закомунічно раді міста, а та рішила в сей спосіб помочти родині, що веліла постройти естради і продавати білети для цікавих і охочих приглядати ся траченю проступника. Білети розхоплено, а один з помічників ката доніс деліквентови, що бенефіс приїє его родині понад пять тисяч корон. Засуджений перед страченієм подякував в горячих словах мійській раді за се, що она заняла ся судьбою его родини і зібраним співгорожанам, що явили ся так численно і розкупили білети.

— **Переписка редакції і адміністрації.** Впр. о. Р. в Б. Річ наукову прошу вислати до тов. ім. Шевченка. — За прислане дякуємо.

Посмертна оповістка.

— **Максимиліян Копистяньский,** секретар суду в Будзанові, по довгій слабости помер у Львові в 34 році жита. В. с. п.!

Телеграми.

Відень, 24. січня. Недовіре, виявлене новому кабінетови націоналами, було лише комедією. Лише Праде сам напірає на скликанє

парляменту рівночасно з конференцією. Важнішою є вість, що Чехи домагають не-поділення конференції на секції чеську і моравську, а розширення компетенції чеського сойму. Правительственне предложєне дотикає не лише язикового питања, але і зміни статуту виборчого, поділу краю на національні округи (чому Чехи противлять ся), поділу сойму на національні курии і втворєня нової торговельної палати в Чехії.

Відень, 24. січня. Правительственный комітет угодовий складає ся з міністрів Кербера, Гартля, Спенс-Бодена і Резека.

Пешт, 24. січня. В угорскім соймі заявив Люкач (мін. фінансів), що бюджет не позволяє ще думати про поліпшенє плат державних урядників. — З иньшого боку відомо, що Угорщині грозить господарний крах.

Відень, 24. січня. Вчєра з полудня розійшлась тут поголоска, що Булера відперто з стра-тою 1400 людей. З Петермарієбургга телеграфують: Вчєра передєр ся ген. Дундональд з 1600 людьми до Ледісмісу. Обі ті вісти суть передчасні. В Лондоні надіють ся рішучого бою коло 26. січня. Заходи Булера ідуть в напрямі, щоби укріпитись на правім березі Тугелі. Генерали Варен і Дундональд мають наказ обійти праве крило Боєрів.

Лондон, 24. січня. Провід над англійськими військами на західнім боєвищі обняв Деве. В неділю ударили Англичани на Колесберг, результат ще незвісний, але Боєри удержались на своїх становищах. Значить, що Англичан відперто. Під Кімберлі острілюють ся Боєри з Англичанами взаємно без результату.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перєхованя папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібнє як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перєховувати може своє майно або важні документи.

Під тим взглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

З. БОДЕНШТАЙН

Львів, ул. Кароля-Людвіна ч. 29.

поручає

— свій головний — фабричний —

склад інструментів музичних

як також великий вибір інструментів самограючих та забавок для дітей по найнижшій ціні.

Подарки на Сьвєта і Новий Рік!

Найдешевше жерело кушна
так довго, поки запас старчить.

зр. 2-20	ніклевий анкровий ремонтаровий годинник кишеньковий з позолочуваним ланцушком.
зр. 4-65	добірний срібний ремонтаровий годинник кишеньковий разом з срібним американським ланцушком.
зр. 4-90	женський срібний ремонтаровий годинник разом з посєріблованим лїпшим англійським ланцушком.
зр. 11-50	14-каратно-золотий годинник ремонтаровий разом з атласовою касетою та елегантним ланцушком.

Кождий годинник має 3-літню гваранцію.

зр. 1-50 коштує 6-каратовий перстєнь з елегантним камінєм.

Річи посилає ся за послїплатаю або за попередним побранєм грошїй. Сли річи не вподобють ся, можна звернути в протягу 8 днів, а взятї гроші звертає ся назад, так що купуючий не поносить ніякої страти.

Brüder Hurwitz, Exporthaus, — Krakau, Stradom 17.

— Богато ілюстровані цївники висилає даром. — Агєнтів пошукує. —

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНѢСТЕРЪ“

перше і однокє руске Товариство асекураційне, припоручєне Всч. Духовєнству і всім вірним Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. Ординаріатам всіх трєх єпархій, обезпєчає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі зварида, збіжє в верні і солоні, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з двєм 31-го грудня 1898

ВИБОСІТЬ:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 " 12 "	
Фонд основний	45.000 " — "	
Резерва спеціальна	842 " 40 "	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услїва обезпечєнь користні. а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1898 року виносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Днѣстра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котрє дає найкористнійші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту «Днѣстеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручитєлів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опрєцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бутї і позичку дістати може тїлько член обезпечєний в «Днѣстрѣ». Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агєнцій в окрєстностях де нема близько агєнтів «Днѣстра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Хто хоче заробити 400 марок місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **№ 21,**

Annoncen Exped. **F. Wojtan** Leipzig-Lindenau.